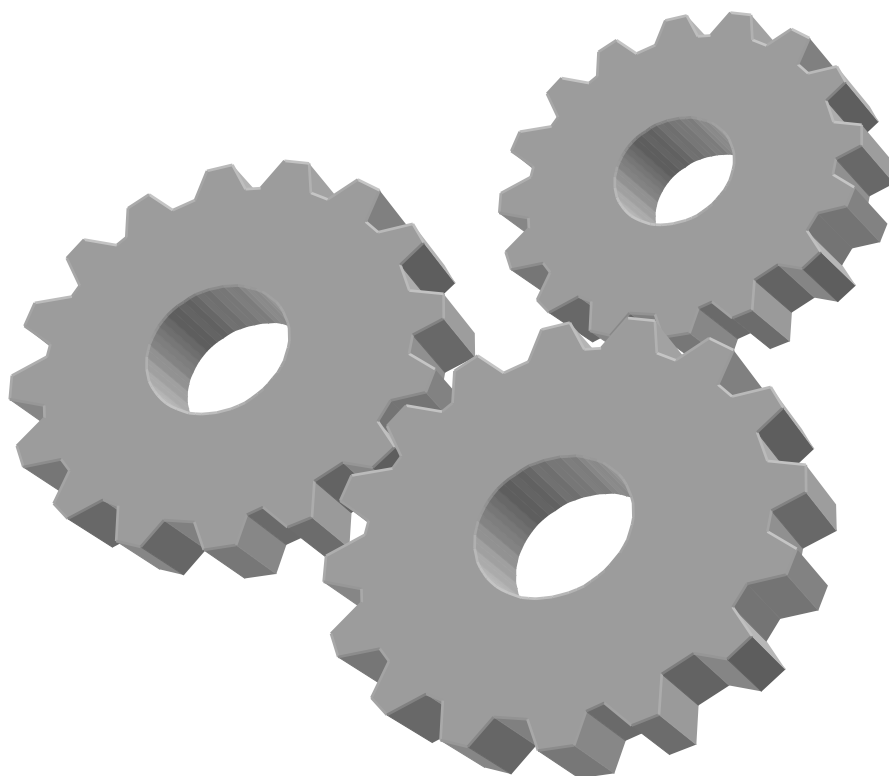

Tillsyn över mekaniska verkstäder Trelleborgs kommun

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden utövar tillsyn och kontrollerar att miljöbalken följs vid miljöfarliga verksamheter i Trelleborgs kommun. Genom att samordna tillsynen i en tillsynskampanj, "Tillsyn över mekaniska verkstäder", kan arbetet utföras effektivare.

Vid tillsynen kontrollerades att företagen följer miljöbalkens allmänna hänsynsregler, som bl. a säger att *"Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön"*.

Samhällsbyggnadsnämnden skall som tillsynsmyndighet kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) tilldelas tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter en kod utifrån SNI (svensk näringsgrensindelning).

Mekaniska verkstäder i kommunen är i huvudsak klassade utifrån en SNI-kod där de första fyra siffrorna talar om vilken tillverkning företaget har medan en eventuell tilläggsbokstav efter ett bindestreck anger den process som föranleder miljöprovningen.

Mål

Målet med "Tillsyn över mekaniska verkstäder" är att minimera utsläpp av miljöfarliga ämnen till luft, mark och vatten från mekaniska verkstäder samt att riskerna med hanteringen av kemiska produkter minskar. Vattenvårds-, luftvårds-, kemikalie- och avfallsfrågor är aktuella på nästan samtliga verkstadsindustrier.

Avgränsning

Verkstadsindustri eller mekanisk industri är i detta tillsynsprojekt företag som tillverkar eller bearbetar produkter av metall, huvudsakligen stål, men också t.ex. aluminium, utifrån färdiga råmaterial. I detta tillsynsprojekt innefattas inte rena plåtslagerier eftersom de normalt inte medför nämnda risker för störningar (möjligen dock buller) eller miljöpåverkan och knappast hanterar några kemikalier eller ger upphov till farligt avfall.

Vid en typisk verkstadsindustri bearbetas plåt, stänger eller liknande genom bockning, svarvning, borring mm. Detaljer kan sammanfogas genom svetsning, limning eller nitning. Ibland förekommer även ytbehandling. Mer specialiserade ytbehandlingsföretag omfattas inte av denna tillsyn.

Projektet "Tillsyn över mekaniska verkstäder" påbörjades under våren 2009 och slutfördes under sommaren 2009.

Tillsynsmetodik

Tillsynskampanjen över mekaniska verkstäder inleddes med att respektive företag kontaktades via brev med information om att tillsyn över mekaniska verkstäder kommer att genomföras under våren och sommar år 2009. I god tid före besöket kontaktades företagen via telefon för tidsbokning av tillsynen på verkstäderna.

Miljöförvaltningen informerade kort om vad tillsynen går ut på och att miljöförvaltningen utgår från de lagar och regler som finns för mekaniska verkstäder enligt miljöbalken, dess förordningar och föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken. Eftersom miljöförvaltningen av erfarenhet vet att *egenkontrollen* enligt miljöbalken är ganska dåligt upprättad på de mekaniska verkstäderna ville miljöförvaltningen ge företagen försprång och möjlighet att läsa sig in lite inför tillsynen.

Följande delar som ska finnas i egenkontrollprogrammet kontrollerades under inspektionen:

- Kemikaliehantering
- Miljöpåverkan – luft, vatten och mark
- Avfallshantering
- Buller

Vid inspektionerna genomgicks även:

- Betydelsen av att C-verksamheter har egenkontrollprogram enligt miljöbalken och förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (1998:899).
De som inte omfattades av ovannämnda förordning tilldelades information om kontroll av verksamheten enligt 2 kapitel i miljöbalken *om allmänna hänsynsregler m.m.*
- Företagen fick även information om eventuell anmälningsplikt och miljöstraffavgifter enligt miljöbalken.
- Förändringar i SNI-kod och klassning enligt miljöbalken diskuterades vid inspektionerna. Verksamheter som klassas som C-objekt skall vara anmälda till miljönämnden senast den 31 december år 2002, enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).
- Miljöförvaltningen frågade samtliga besökta verksamhetsutövare om cisterner, oljeavskiljare fanns på anläggningen, ovan eller i mark.

Inspektionerna utfördes bl.a. med hjälp av inspektionsprotokoll och förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll. Inspektionsrapporter och eventuellt beslut tillställdes företagen efter besöken.

Regelöversikt

Miljöbalken är tillämplig på alla verkstadsindustri oavsett storlek och processteknik.

Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll gäller för alla verksamhetsutövare med yrkesmässig verksamhet, som skall anmälas eller kräver tillstånd enligt miljöbalken. Enligt förordningen skall det finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken och alla föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken.

Det skall finnas rutiner för att kontrollera att utrustning för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön. Kontrollen skall finnas nedskriven.

Verksamhetsutövaren skall kontinuerligt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultat av undersökningar och bedömningar skall skrivas ned. Föreleder olägenhet eller fara för hälsa eller miljön, skall tillsynsmyndigheten (miljöförvaltningen) omedelbart underrättas.

Verksamhetsutövaren skall förteckna de kemiska produkter som hanteras och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt.

Den kemiska förteckningen skall innehålla följande uppgifter om produkterna:

1. Produktens namn,
2. Omfattning och användning av produkten,
3. Information om produktens hälso- och miljöskadlighet, samt
4. Produktens klassificering med avseende på hälso- eller miljöfarlighet.

Vidare ska verksamhetsutövaren enligt miljöbalken tillämpa bästa möjliga och tillgängliga teknik i sina processer.

Mekaniska verkstäder i Trelleborgs kommun

Tillsynsbesök utfördes på 8 av 9 mekaniska verkstäder i Trelleborgs kommun. De mekaniska verkstädernas storlek varierar mellan 1 till 85 anställda och med en verkstadsyta mellan 450 till 4 180 m². Generellt uppmärksammades att de mekaniska verksamheterna expanderat ekonomiskt samt att deras processer blivit säkrare och miljövänligare. Även ett ökat intress för miljöfrågor uppmärksammades, framför allt avseende kemikaliehanteringen.

Egenkontrollprogrammet

Trots ökad miljömedvetenhet kände de flesta ansvariga för mekaniska verkstäderna inte till förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll enligt miljöbalken. På de flesta mekaniska verkstäder fanns det inte någon tillfredställande fastställd och dokumenterad fördelning av ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken och föreskrifter som meddelats med stöd av den. Verksamhetsutövare informerades om förordningen om egenkontroll och uppmanades att upprätta ett egenkontrollprogram enligt miljöbalken. En förenklad sammanfattning av förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll tilldelades verksamhetsutövaren vid tillsynsbesöket ihop med vägledning och checklistor för hur företagen ska inrätta egenkontrollprogrammet.

Alla mekaniska verkstäder hade exempelvis egenkontroll enligt arbetsmiljölagen, brandskyddslagen m.f. Miljöförvaltningen rådgav verkstäderna att komplettera det befintliga egenkontrollarbetet med de delar som rör miljöbalken.

Kemikalier

Mekaniska verkstäder med skärande bearbetning och enklare ytbehandlingsprocesser hanterar i huvudsak skärvätskor, oljor och rengörings/avfettningkemikalier.

Tillsynsbesöken ledde till att samtliga verkstäder fick se över sina säkerhetsdatablad och uppdatera dem. Den kemiska förteckningen antingen sakades eller var bristfällig. Dessutom var förvaringen av kemikalier hos samtliga bristfällig.

Miljöpåverkan - vatten

Mindre mekaniska verkstäder med i huvudsak skärande bearbetning och enklare ytbehandlingsmetoder ska normalt inte ha några utsläpp av processvatten till avloppsledningsnätet.

Inga golvbrunnar påträffades i verkstadslokalerna. Verksamhetsutövarna hade goda kunskaper om oönskade ämnen i ett avloppsledningsnät samt vilka konsekvenser detta ger.

Miljöpåverkan - luft

Vid behandlingsmetoder såsom blåstring, svetsning, skärning, slipning, pulvermålning och sprutmålning kan stoft uppkomma. Det finns på marknaden tekniker för stoftavskiljning som tillämpas på verksamheter där det är motiverat ur miljösynpunkt. På samtliga besökta mekaniska verkstäder var stoftavskiljningen tillfredsställande och verksamhetsutövarna strävade efter bra ventilationsflöde.

Miljöpåverkan - mark

Ingen av verkstäderna hade synlig markpåverkan.

Avfall

Avfallet hos mekaniska verkstäder består viktligt till stor del av metallskrot (främst stål, rostfritt, aluminium). Papper sorteras i liten utsträckning, i övrigt körs rester som brännbart/icke brännbart avfall till deponi alternativt förbränning. Samtliga verkstäder hade tillfredställande kontroll och hantering av sitt avfall. Miljöförvaltningen påpekade enbart betydelsen av att spara avfallsjournaler.

Buller

Naturvårdsverkets råd och riktlinjer 1978:5 "Riktvärden för externt industribuller" har status som allmänna råd och bör tillämpas.

Verkstädernas arbetstider är huvudsakligen under dagtid. Majoriteten av de besökta verkstäderna är belägna på industriområden och ger därmed inte upphov till bullerolägenhet för omkringboende. Buller inom industribyggnaden är en arbetsmiljöfråga och berörs inte i denna tillsyn.

Uppföljning av mekaniska verkstäder

Miljöförvaltningen har förelagt samtliga verksamhetsansvariga vid de mekaniska verkstäderna om vissa smärre åtgärder. Miljöförvaltningen avser att följa upp miljöarbetet hos samtliga mekaniska verkstäder vid nästa tillsynstillfälle.

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Sanja Culjak
miljöinspektör